



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Váradi Antal

Idő

"1923"

Személy

Szerző:

Cím: Váradi Antal meghalt
(1854-1923.)

Forrás:

Az Ujság

Bz

1923. 3. 6.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Váradi Antal meghalt. (1854-1923.)

Igaz megilletődéssel jelentjük a magyar kulturális élet egy jelentős, gazdag, régi értékének gyors és váratlan végét. Váradi Antal halála speciális vesztesége *Az Ujság* olvasóközönségének, amely régi, hűséges, kedves, vonzó szavú írójának elnémulását gyászolja benne. Ez a csapás, a legfájdalmasabbak egyike a sok közül, amelyek az utóbbi időben oly félelmetes sűrűséggel döntik le szellemi életünk törzseit, hirtelen sujtott le Váradi Antalt az utcán halt meg, a jó emberek halálával, a lassu sorvadás, a betegséggel való vívódások kinjaitól mentesen. Ez lehet jó a halottnak, de nem vigasztalás az életnek, amely egy tartalmas, hűséges, értékes és szorgalmas termelő erővel lett szegényebb.

Váradi Antal halála egy szép, eredményes, bő változatban alkotó és mindvégig munkás életet fejez be. Mint író nem volt forradalmi, új veretű egyéniség, de mestere a kialakult nemes formáknak, szóban, képen, gondolatban, hevületben gazdag, dusan inspiráló és termékeny. Volt pátosza, színe, fantáziája és humora. Ő maga is elsőrangú, nagyszerű előadó és a költeményei is tele az előadás hatásosságának elemeivel. Nagy népszerűsége volt és a hivatalos elismerés se tagadta meg tőle értéke jogait. Tagja volt a *Kisfaludy-Társaságnak* és tagja volt a *Petőfi-Társaságnak* is, amely főtitkárán! majd mikor évtizedek lelkes munkássága után ezt a tisztséget letette, tiszteletbeli elnökül választotta. Egyideig élén állott az Országos Színművészeti Akadémiának is, mint az intézet igazgatója.

Nagy kor és a mindnyájunkon átviharzott sok viszontagság terheit viselte vállán, az utóbbi években sokat gyöngéledett is: de tetlenül pihenni Váradi Antal sohase tudott. Munkálkodott, írt és a hirtelen vég is a dolga után járó ember utján talála. Sokat adott, de még mindig sokat veszítünk vele.

Ma délután háromnegyedik órában egy jól öltözött öreg ur sétált a József-köruton. A Nemzeti Szin-

ház előtti villamosmegállónál az öreg ur rosszul lett és egy autotaxi sárhányójába kapaszkodott. A járókelők közül többen felismerték a szédülő emberben Váradi Antalt és segítségére siettek. Mielőtt azonban még bárki is hozzáért volna, eszméletlenül terült el a földön. Egy ember erre beszaladt a Nemzeti Színházba, ahol elmondotta, hogy Váradi Antal rosszul lett és kint fekszik az utcán. A színház portása, Pór István néhány diszletező-munkással kiment Váradi Antalért s az eszméletlen író t bevitte a színház tüzoltó-szobájába, ahol székerekre fektették. Azonnal telefonáltak a mentőknek és Fekete Sándor dr. egyetemi magántanárnak. Váradi Aranka férjének, az író vejének. A mentők néhány perc múlva megérkeztek, de már csak a beállott halált konstatálhatták. Csakhamar Fekete orvosprofesszor is odaért és ő is megvizsgálta apósa holttestét.

Váradi Antal halálának híre a Nemzeti Színházban nagy izgalmat keltett. A szűk tüzoltószobában egymásután megjelentek Hevesi Sándor igazgató és a színház művészei, akik nagy megilletődéssel állottak az ősz író holtteste körül. Kevéssel öt óra előtt rendőri bizottság szállt ki a színházba és a rendőrorvos is megvizsgálta Váradi Antal tetemét. A rendőrorvos véleménye szerint Váradi Antalt szívizéhlődés ölte meg. Öt órákor fekete halottaskocsi állott meg a Nemzeti Színház kis kapuja előtt és Váradi Antalt, akinek több színművét játszották a színházban, sikerei színhelyéről elvitte a bonetani intézetbe.

Váradi Antal a tolnamegyei Závodon született 1854 május 2-án. Atyja, Weber Károly, hosszabb ideig Budán tanítóskodott, majd később tolnamegyei kis birtokára vonult vissza. Váradi Antal alsófoku tanulmányait Péceszt végezte s a zirciek főgimnáziumában tett érettségi. A budapesti egyetemen bölcsészeti doktorátust tett és tanári oklevelet nyert. Egyetemi hallgató korában nemcsak írói, hanem oktatói tehetségével is feltűnt. Már ekkor több nyilvános intézetben tanított, később pedig a terézvárosi főreáliskolában, majd pedig a budai főreáliskolában tanított. Paulay Ede ajánlatára az Országos Színművészeti Akadémia tanárává is kinevezték. Pár év múlva titkára lett az intézetnek, 1895 óta pedig igazgatója. Első írói sikerét husz éves korában aratta, amikor az Akadémia Karácsonyi-pályadíját megnyerte *Iskariot* című darabjával. Később még négy akadémiai díjat nyert különböző színdarabjaival. Az *Iskariot* 1875-ben kerül színpadra először a Nemzeti Színházban, ahol még az Eredendő bűn, Rafael, A hun utódok, a

Szent korona és Az uttorók című darabjai kerültek színpadra. Lírai művei közül különösen az *En világom* és a *Legendák* könyve arattak nagy sikert. Kiváló eredménnyel dolgozott Váradi Antal az elbeszélő költészet terén is. Regényei, amelyek közül *A festett világ*, *A hamis istenek*, *A láthatatlan írás* és *Szent Ágota* levelei a legelterjedtebbek, nagyon népszerűek és olvasottak voltak. Kiseb elbeszéléseit, novelláit és tárcacikkeit is nagyon szerette a közönség. *Az Ujság*-nak megalapítása óta tárcairója volt. Sok tankönyv és számtalan fordítás öröki még meg munkás életét. Erdemei elismerésül a Kisfaludy-Társaság és a Petőfi-Társaság és más tudományos társaságok is tagjaik sorába választották, sőt a francia akadémia is kitüntette.

Tragikus elmulását kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja, köztük F. Váradi Aranka, a Nemzeti Színház kitűnő művésznője, aki maga is súlyos beteg, továbbá Váradi Illi és Váradi Jenő dr., akik édesatyjukat siratták a boldogulthan. Temetése iránt még nem történt intézkedés.